

**УКРАЇНА — КОЗАЦЬКА ДЕРЖАВА.
ІЛЮСТРОВАНА ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОГО
КОЗАЦТВА У 5175 ФОТОСВІТЛИНАХ. —
К.: ЕММА, 2004. — 1215 с.**

Проголошення незалежності України стало однією з найважливіших політичних подій світової історії кінця ХХ століття. Однак для того, щоб молода держава з гідністю посіла належне їй по праву місце в співдружності суверенних країн, вкрай необхідне усвідомлення як українським загалом, так і міжнародним співтовариством того факту, що Україна як держава має глибокі історичні коріння, і поява її на політичній арені є втіленням віковичного прагнення українського народу до самостійного існування. Адже відомо, що і донині Україна навіть у багатьох європейських країнах сприймається як «terra incognita», чи доволі випадковий уламок колишнього Радянського Союзу. У зв'язку з цим нагальною є необхідність якнайширшого розповсюдження та популяризації знань про Україну.

Ідея створення унікального «козакоцентричного» видання виникла у 1998 р. під час тривалих перемовин між представниками Науково-дослідного інституту козацтва Інституту історії України НАН України к. і. н. В'ячеславом Станіславським та к. і. н. Тарасом Чухлібом та керівниками приватного видавництва «ЕММА» паном Володимиром Недяком та пані Людмилою Клочан. Через сім років справді подвижницької праці великого колективу авторів (О. Апанович, М. Біляшівський, В. Брехуненко, І. Бутич, В. Горобець, О. Гуржій, В. Грибовський, А. Данилюк, Я. Шашкевич, Я. Дзира, Е. Дьомін, А. Журба, Я. Ісаєвич, Т. Кара-Васильєва, О. Коваленко, Р. Коваль, В. Комишан, В. Корнієнко, С. Кот, В. Кравцевич, В. Кривошея, В. Кук, В. Ленченко, С. Леп'явко, С. Литвин, Г. Логвин, С. Майтак, В. Матях, Б. Мельник, Ю. Мицик, П. Музиченко, В. Овсійчук, О. Овчаренко, Л. Орел, С. Павленко, В. Панашенко, В. Панченко, В. Полюшко, Т. Пошивайло, О. Путро, Ю. Савчук, І. Ситий, В. Смолій, Г. Стельмашук, В. Степанков, Д. Степовик,

Ф. Ступак, З. Хижняк, К. Черемський, З. Захарчук-Чугай, Т. Чухліб, М. Шамрай, М. Шекір, Л. Шендрик, В. Щербак), редакційної колегії (В. Смолій, В. Литвин, С. Гаврик, І. Драч, В. Щербак, В. Мулява, В. Яременко, А. Чебикін, Г. Скрипник, О. Федорук, Я. Дашкевич, Д. Крвавич, Б. Візницький, В. Овсійчук, В. Чебаник), редакторів (А. Журба, Ю. Іванченко, В. Губарець), рецензентів (С. Білокін, І. Гирич), фотографів (В. Недяк, А. Грабовенко), дизайнерів (М. Черкащенко), коректорів (В. Малюк, С. Толкочова), маркетологів (Л. Клочан), перекладачів (Л. Лисенко), верстальників (Н. Веселицька, Р. Виговський), істориків-статистів (В. Комишан, В. Письменна) світ побачила фундаментальна книга, яка висвітлює історію і культуру українського козацтва у фотосвітлинах з оригіналів документів, мап, стародруків, рукописів, клейнодів, зброї та одягу, з творів графіки, живопису, скульптури, декоративно-ужиткового мистецтва, історичних ландшафтів, з пам'яток архітектури та інших українських козацьких старожитностей.

Книга «Україна — козацька держава» присвячена одному з найскравіших явищ нашої славної минувшини — козацтву, генеза якого охоплює період з XV і до кінця XX ст. Основна мета видання — створити героїчно-романтичний образ України. У ній розкриті процеси зародження і формування козацтва, постання, утвердження та еволюції українських державних інститутів середньовічної, нової та новітньої доби всесвітньої історії, відродження козацтва на сучасному історичному етапі. До створення цієї праці залучено ряд провідних фахівців з Інституту історії України Національної академії наук України — нині головної державної установи з вивчення історичного минулого нашої країни.

Запропоноване широкому читацькому загалу видання має науково-популярний характер, коли за стилістичною легкістю викладу, яка робить книгу доступнішою для сприйняття пересічного як українського, так і зарубіжного, мало знайомого з українською історією, читача, приховується суворе дотримання правди історичного джерела. Упорядники розробили струнку, логічну структуру праці. Розподіл на розділи та підрозділи підпорядкований основним етапам розвитку Української козацької держави. Відповідно весь матеріал згруповано за такими проблемними блоками:

Українська земля — колыска козацтва
Запорозьке низове козацтво
Визвольні козацькі війни
Володарі гетьманської булави
Гетьманська держава
Козацька еліта
Життя та побут козацької України
Освіта і культура
Відродження козацтва і визвольні змагання
Повернення історичної спадщини української нації на зламі
тисячоліть.

У кожному розділі, крім політичної історії, розглядаються духовні, соціальні, економічні, культурно-релігійні та ряд інших питань. Причому, значну увагу звернуто на сюжети, особливо цікаві читачам: природу України, звичаї, легенди, пісні її мешканців, біографії видатних козацьких діячів.

Книга оформлена фотокопіями пам'яток барокової культури козацької доби, картами територій козацької України, схемами її соціально-політичної структури, найважливіших битв — свідоцтв козацької воєнної звитяги, тощо. Ця робота виконана професійними художниками, дизайнерами та редакторами.

У цьому справді унікальному виданні використано фотосвітлина, надані М. Біляшівським, В. Бойком, Е. Дьомінім, О. Задиракою, Ю. Іванченком, В. Кримчаком, І. Кропивницьким, І. Лесинською, Г. Логвином, Г. Марченком, К. Машковим, С. Пожарським, В. Ткаченком, Р. Росляком, П. Чубом та М. Шекірою. Художнє оформлення книги забезпечували такі відомі не лише в нашій державі, але й поза її межами митці, як С. Якутович, В. Чебаник, О. Кедря, В. Толстоп'ятов. Та особливої подяки від наукової (і не лише) громадськості заслуговує керівник проекту, автор-упорядник, художник, фотограф й ілюстратор В. Недяк, який особисто об'їздив (а інколи й обходив) майже всю Україну, а також відвідав Польщу та Росію у пошуках козацьких пам'яток. Сподіваємося, його подвигницька праця, як і тих, хто сприяв автору-упоряднику в цій нелегкій справі, буде гідно поцінована світовим українством.

Тарас Чухліб